

УДК 658.15

Фатюха Н.Г.¹, Дворак М.О.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0611 НУ «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК ВЕНЧУРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Венчурне підприємництво відіграє ключову роль у розвитку інноваційної економіки, сприяючи впровадженню проривних технологій, створенню нових ринків і підтримці стартапів. Саме венчурний капітал дозволяє перспективним, але ризиковим проектам отримати необхідне фінансування для їхнього зростання. У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації венчурне підприємництво стає одним із головних драйверів економічного розвитку, стимулюючи конкуренцію та сприяючи появі нових бізнес-моделей.

Венчурне підприємство, або компанія (від англійського слова «venture», що означає ризикувати чи спекулювати), зазвичай представляє собою невеликі фірми, орієнтовані на наукові дослідження та розробки, або спеціалізовані підрозділи великих корпорацій, які займаються впровадженням інноваційних проектів та розробкою технологій з метою отримання прибутку.

Основою діяльності таких підприємств є венчурне інвестування - основна форма фінансування інноваційних проектів. Воно не тільки сприяє зростанню інноваційного потенціалу окремих компаній, але й позитивно впливає на розвиток всього ринку інновацій. Зокрема, це забезпечує підвищення рівня конкуренції, стимулює професійний розвиток працівників та сприяє вдосконаленню науково-технічної бази виробництва. [1, с. 805-814]

Венчурний капітал з'явився як відповідь на потребу економіки пристосуватися до мінливого ринкового середовища, особливо в періоди структурних криз. Його становлення як окремого напрямку підприємництва

почалося в Америці в 40-х роках минулого століття, а розмаїття форм значно збільшилося в 60-80-х роках. Найбільша потреба у венчурному фінансуванні виникла під час економічної кризи середини 70-х років, коли звичні способи кредитування та залучення коштів через ринок капіталів втратили свою ефективність.

Погіршення умов для отримання фінансових ресурсів змусило компанії шукати нові шляхи фінансування. Саме тоді невеликі підприємства почали відігравати важливу роль у розвитку інновацій, оскільки вони швидше та краще впроваджували технологічні нововведення. Венчурний капітал активно використовувався в наукомістких галузях, особливо в електроніці, яка розвинулася з ракетобудування.

У цей час в США з'явилася мережа наукових парків, які сприяли тісній співпраці венчурного капіталу та малого бізнесу. Це дозволило значно скоротити час від наукових досліджень до їх використання у виробництві, що стало важливим етапом у формуванні венчурного підприємництва.[2]

Венчурне фінансування має кілька характерних рис:

- інвестиції у венчурний бізнес здійснюються без гарантій з боку венчурної компанії.
- кошти надаються не у формі кредиту, а через внесок у статутний капітал підприємства, без нарахування відсотків.
- інвестори зазвичай чекають від 3 до 5 років, щоб оцінити успіх своїх вкладень, а максимальний прибуток від таких інвестицій можливий через 10 років.
- основна мета інвесторів полягає у отриманні засновницького доходу після розвитку компанії, а не у підприємницькому прибутку в короткостроковій перспективі.
- вкладені кошти повертаються, коли акції компанії потрапляють на відкритий ринок, і це залежить від частки участі інвестора.
- фінансові установи, що інвестують у венчурні проекти, стають співвласниками компанії, а їхні вкладення розглядаються як частина власного капіталу підприємства.

Венчурний капітал, як правило, управляється приватним бізнесом, але останнім часом спостерігається тенденція посилення державної підтримки венчурного підприємництва, особливо в країнах, які відставали в 1990-х роках (наприклад, Німеччина, Ізраїль, Фінляндія).

Одним із ключових напрямів є створення інфраструктури для венчурного фінансування через державні фонди, зокрема "фонди фондів". Міжнародний досвід показує, що жодна країна не досягла значного розвитку венчурного бізнесу лише ринковими методами, підтверджуючи необхідність активної державної участі. Розвинений ринок венчурного капіталу стимулює

науково-технічний прогрес і є ефективним механізмом для пошуку, відбору та впровадження інновацій.

За останні 25 років венчурний капітал став важливим фактором розвитку американської промисловості, сприяючи появі багатьох інновацій у таких галузях, як комп'ютерні технології та медицина. Відомі компанії, такі як Microsoft, Lotus, Intel, Apple, Compaq, Sun Microsystems, Yahoo та Google, почали свій розвиток завдяки венчурному фінансуванню. Тому країни з розвиненим ринком венчурного капіталу, такі як США, Японія, Німеччина та Великобританія, є лідерами у виробництві та експорті високих технологій.[3]

Венчурне інвестування в Україні перебуває на початковому етапі розвитку через низку економічних проблем. Несприятлива державна політика в оподаткуванні та кредитуванні інновацій стримує формування венчурного капіталу. Проте, використовуючи міжнародний досвід, Україна здатна створити ефективну систему підтримки венчурного бізнесу. Це сприятиме розвитку сучасних технологій та продукції, що відповідають світовим стандартам. Впровадження таких ініціатив стане можливим після стабілізації та зростання економіки країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шотік, Т.М. Венчурне підприємництво як складова інноваційної інфраструктури / Т.М.Шотік // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Логістика. – 2008. – № 633.
2. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні.: Монографія. - К : КНЕУ, 2000. - 172 с.
3. Поляк М. М. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування в Україні [Електронний ресурс] / М. М. Поляк // Економіка та підприємництво – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/drep_2013_5_22.pdf